

2022 2026

ΣΥΝΟΨΗ

**Εθνικής Στρατηγικής
Εποπτείας της αγοράς
προϊόντων του
Κανονισμού (ΕΕ)
2019/1020**

ΕΛΛΑΔΑ

Περιεχόμενα

Εισαγωγή	2
Αρχές εποπτείας.....	3
Διαδικασίες εποπτείας	4
Στρατηγικές προτεραιότητες	6
Αύξηση της Ασφάλειας και της Συμμόρφωσης	6
Αύξηση της εξωστρέφειας.....	6
Αποτελεσματική διαχείριση των πόρων	7
Διαφάνεια στις διαδικασίες εποπτείας	8
Όραμα, αποστολή, αξίες.....	9

Η Εθνική Στρατηγική για την Εποπτεία της αγοράς προϊόντων εκπονήθηκε στο πλαίσιο του Κανονισμού (ΕΕ) 2019/1020 και των κατευθύνσεων της Ε. Επιτροπής. Θερμές ευχαριστίες προς τα Υπουργεία και τις αρμόδιες εθνικές Αρχές Εποπτείας που εμπίπτουν στον Κανονισμό για την αποστολή των σχεδίων στρατηγικής τους και την συνεισφορά τους στο κείμενο της ενιαίας στρατηγικής. Η σύνθεση του παρόντος κειμένου της στρατηγικής πραγματοποιήθηκε από το Ενιαίο Γραφείο Σύνδεσης (ΕΓΣ) που έχει δημιουργηθεί στη Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων / Διεύθυνση Κανονιστικού Επιχειρηματικού Περιβάλλοντος.

Εισαγωγή

Με τον **Κανονισμό (ΕΕ) 2019/1020** θεσπίστηκε η υποχρέωση τα κράτη μέλη να εκπονήσουν την εθνική τους στρατηγική για την εποπτεία της αγοράς και τη συμμόρφωση των προϊόντων, η οποία θα εκτείνεται για περίοδο μέχρι τέσσερα (4) έτη. Η πρώτη εθνική στρατηγική της Ελλάδας υποβλήθηκε στην ΕΕ στο πλαίσιο που ορίζει ο Κανονισμός, στις 16 Ιουλίου_2022, και συνοδεύεται από το παρόν κείμενο που αποτελεί την σύνοψή της.

Στόχος της πρώτης εθνικής στρατηγικής είναι η ανάπτυξη μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης της εποπτείας της αγοράς των προϊόντων που εμπíπτουν στην εναρμονισμένη ενωσιακή νομοθεσία και η αποτελεσματική εφαρμογή της. Σημαντικούς στρατηγικούς στόχους αποτελούν επίσης η βελτίωση του συντονισμού των αρχών εποπτείας και η αύξηση της ασφάλειας και της συμμόρφωσης των προϊόντων.

Με τη στρατηγική προσδιορίζονται οι εθνικές προτεραιότητες και οι στόχοι για την αποτελεσματικότερη ευθυγράμμιση των ενεργειών εποπτείας των αρχών.

Στην Ελλάδα, ο **νόμος – πλαίσιο 4512/2018 περί αναθεώρησης του συστήματος εποπτείας της χώρας** ευθυγραμμίζεται σε μεγάλο βαθμό με τον Κανονισμό.

Με το νέο εθνικό πλαίσιο:

- Εισάγονται σαφείς διαδικασίες που βασίζονται στην αξιολόγηση κινδύνου
- Οργανώνονται οι αρχές εποπτείας και οι αρμοδιότητές τους
- Εισάγεται η υποχρέωση αξιολόγησης της απόδοσης με δείκτες, στόχους, δράσεις.

Ως εκ τούτου, εκτός της αποτελεσματικής εφαρμογής του κανονισμού, η αποτελεσματική εφαρμογή του εθνικού πλαισίου αποτελεί μια από τις βασικές στρατηγικές επιλογές για την αύξηση της συμμόρφωσης και της ασφάλειας της αγοράς των προϊόντων στην Ελλάδα.

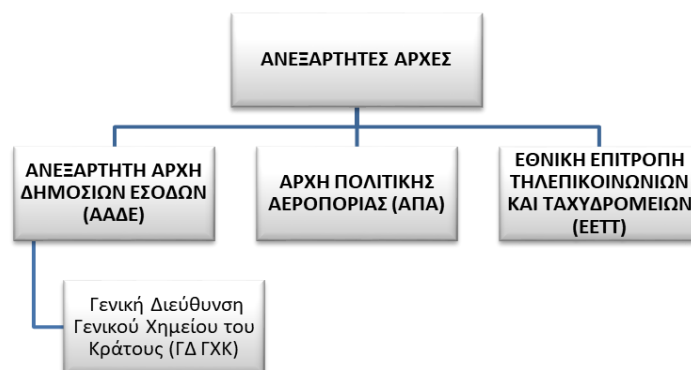
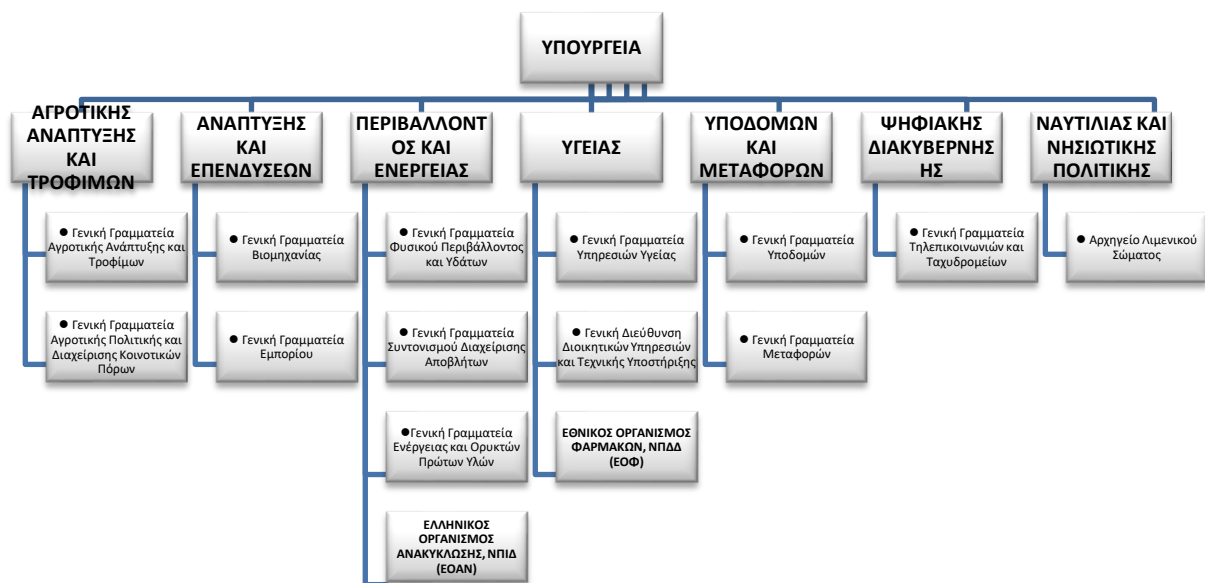
Αρχές εποπτείας

Οι ελληνικές Αρχές Εποπτείας που εμπíπτουν στον Κανονισμό, απεικονίζονται συνοπτικά στο διάγραμμα 1, παρακάτω . Ανήκουν σε επτά Υπουργεία και εποπτευόμενους φορείς τους, καθώς και σε τρεις Ανεξάρτητες Αρχές.

Η Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας (ΓΓΒ) του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων διαδραματίζει κομβικό ρόλο στην εποπτεία της αγοράς βιομηχανικών προϊόντων, καθώς στο πεδίο αρμοδιότητάς της εμπíπτουν 42 από τις 70 νομοθεσίες του Παραρτήματος Ι του Κανονισμού.

Το Ενιαίο Γραφείο Σύνδεσης (ΕΓΣ) έχει δημιουργηθεί στη Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας (Διεύθυνση Κανονιστικού Επιχειρηματικού Περιβάλλοντος – Better Regulation Delivery Directorate – BRDD) και αποτελεί τον συνδεδετικό κρίκο μεταξύ των εθνικών Αρχών Εποπτείας, δεδομένου ότι εκπροσωπεί την συντονισμένη θέση στην ΕΕ .

Διάγραμμα 1: Κεντρικές Αρχές Εποπτείας του Κανονισμού (ΕΕ) 2019/1020

Διαδικασίες εποπτείας

Με τον ν. 4512/2018 (εφεξής «ο νόμος») εισάγεται συνολική μεταρρύθμιση των αρχών και διαδικασιών (εργαλείων) εποπτείας των οικονομικών δραστηριοτήτων και προϊόντων στη χώρα και αποτελεί τη βάση εφαρμογής της εποπτείας. Το εθνικό πλαίσιο βασίζεται στην λογική που απεικονίζεται παρακάτω ως «Κύκλος Εποπτείας» (έχει ήδη θεσμοθετηθεί για την εποπτεία των προϊόντων αρμοδιότητας της ΓΓΒ και είναι μία διαδικασία σε εξέλιξη).

Διάγραμμα 2: Ο κύκλος της εποπτείας

Τα **εργαλεία** συνοψίζονται στα εξής:

(α) την Αξιολόγηση Κινδύνου και κατάταξη σε βαθμούς επικινδυνότητας των οικονομικών δραστηριοτήτων (προϊόντων / εγκαταστάσεων), για τον σχεδιασμό και τον προγραμματισμό των ελέγχων

(β) τα Φύλλα Ελέγχου (ΦΕ), με βαθμονομημένα και σταθμισμένα σημεία ελέγχου με βάση τον κίνδυνο, τα οποία καταλήγουν σε διαβαθμισμένο αποτέλεσμα ως προς τη (μη) συμμόρφωση

(γ) το Σύστημα Διαχείρισης Καταγγελιών (ΣΔΚ), με καθορισμένες διαδικασίες υποβολής και αξιολόγησης των καταγγελιών βάσει επικινδυνότητας

(δ) το Μοντέλο Ενεργειών Συμμόρφωσης (ΜΕΣ), που καθοδηγεί τους ελεγκτές στην επιβολή των διοικητικών μέτρων και κυρώσεων ανάλογα με την σοβαρότητα των μη συμμορφώσεων.

Τα εργαλεία αναπτύσσονται και εφαρμόζονται βάσει της προσέγγισης εκτιμήσεων κινδύνου και των αρχών που επιτάσσει ο Κανονισμός ως προς την καταλληλότητα, αναλογικότητα, ανεξαρτησία, αμεροληψία, αποτελεσματικότητα (άρθρο 11).

Επίσης, σύμφωνα με τον Κανονισμό και τις αντίστοιχες διατάξεις του εθνικού πλαισίου, προωθείται η **έννοια της αυτοσυμμόρφωσης**, και για τον λόγο αυτό προβλέπεται η υποχρεωτική δημοσίευση των Φύλλων Ελέγχου και του Μοντέλου Ενεργειών Συμμόρφωσης (ΜΕΣ) στην ιστοσελίδα της κάθε αρχής

Η **ηλεκτρονική υποστήριξη** των διαδικασιών εποπτείας καθώς και η τήρηση μητρώων (π.χ. μητρώα καταγγελιών, μητρώα Φύλλων Ελέγχου, κ.λπ.) δεν πραγματοποιούνται με ενιαίο τρόπο σε κάποιο κοινό Πληροφοριακό Σύστημα από τις αρχές. Αντίθετα, κάθε αρχή τηρεί μέχρι στιγμής ένα ή περισσότερα μητρώα για εσωτερική της χρήση, όπου καταγράφει τις ενέργειες και τα αποτελέσματα από την άσκηση της εποπτείας. Ωστόσο, έχει ξεκινήσει η υλοποίηση του **Πληροφοριακού Συστήματος Διαχείρισης Ελέγχων (ΠΣ-ΔΕ)** κατά τα προβλεπόμενα στον νόμο (άρθρο 143). Το ΠΣ-ΔΕ θα αποτελέσει ολοκληρωμένη πλατφόρμα στην οποία θα καταχωρούνται όλοι οι έλεγχοι, από το στάδιο του προγραμματισμού βάσει επικινδυνότητας, μέχρι την καταγραφή των αποτελεσμάτων και του βαθμού συμμόρφωσης με χρήση βαθμονομημένων Φύλλων Ελέγχου και τον καθορισμό των ενδεδειγμένων ενεργειών συμμόρφωσης.

Ως προς τη χρήση των πληροφοριακών συστημάτων, αρκετές οι αρχές εποπτείας δεν χρησιμοποιούν συστηματικά τα **ICSMS** και **Safety Gate (Rapex)**. Ομοίως, διαφοροποιήσεις παρουσιάζονται ως προς τον βαθμό συνεργασίας των αρχών με τα **τελωνεία** και με αρχές εποπτείας άλλων κρατών μελών, καθώς και ως προς τη συμμετοχή στις ομάδες **ADCO**.

Στρατηγικές προτεραιότητες

Η εθνική στρατηγική εποπτείας αναλύεται σε τέσσερις (4) στρατηγικές προτεραιότητες οι οποίες εξειδικεύονται (με στόχους, δράσεις, δείκτες) στο στρατηγικό πλάνο κάθε αρχής εποπτείας ξεχωριστά. Ακολουθεί η συνοπτική παρουσίαση των τεσσάρων θεμελιωδών προτεραιοτήτων της πρώτης εθνικής στρατηγικής εποπτείας της Ελλάδος.

Αύξηση της Ασφάλειας και της Συμμόρφωσης

Οι περισσότερες αρχές στοχεύουν στην αύξηση του αριθμού των ελέγχων στα **προϊόντα υψηλού κινδύνου** του πεδίου αρμοδιότητάς τους. Επίσης, την τρέχουσα περίοδο, λόγω των προκλήσεων της παγκόσμιας αγοράς (π.χ. υγειονομική κρίση) αποτελούν προτεραιότητα **τα προϊόντα που διοχετεύονται στην αγορά μέσω επιγραμμικών (Online) πωλήσεων**. Στην κατεύθυνση αυτή θα συμβάλει η συστηματική **συνεργασία με τις τελωνειακές αρχές**, ώστε τα μη συμμορφούμενα προϊόντα να εντοπίζονται πριν τη διοχέτευση στα κανάλια διανομής.

Επίσης, η **υιοθέτηση των διαδικασιών εποπτείας βάσει κινδύνου** (που προβλέπεται από τον Κανονισμό, και εξειδικεύεται σε εθνικό επίπεδο από τον νόμο 4512/2018 περί αναθεώρησης του πλαισίου εποπτείας της αγοράς) θα οδηγήσει σε καλύτερη στόχευση των ελέγχων σε προϊόντα υψηλού κινδύνου αυξάνοντας την ασφάλεια και τη συμμόρφωση.

Τέλος, από την ανάλυση του εξωτερικού περιβάλλοντος, διαπιστώθηκε έλλειμμα σε κατάλληλα εργαστήρια για την πραγματοποίηση δοκιμών συμμόρφωσης των προϊόντων. Οπότε οι αρχές πρέπει να αξιοποιήσουν το ενδεχόμενο συμμετοχής τους σε **δράσεις που διοργανώνονται από την ΕΕ** (π.χ. για τα προϊόντα ραδιοεξοπλισμού και παιχνίδια).

Αύξηση της εξωστρέφειας

Πρώτο βήμα για την αύξηση της εξωστρέφειας των αρχών αποτελεί η ουσιαστική και ενεργή **συμμετοχή όλων των αρχών** στις σχετικές θεματικές ομάδες διοικητικής συνεργασίας (**ADCO**). Στο ίδιο πλαίσιο, οι αρχές έχουν δεσμευτεί ότι θα διεξάγουν **κοινές δραστηριότητες** με άλλες αρχές ή οργανισμούς της ΕΕ σε συγκεκριμένες κατηγορίες προϊόντων, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που προσφέρονται προς επιγραμμικές (online) πωλήσεις.

Η ενημέρωση, η παροχή κατευθυντηρίων γραμμών και οδηγιών είναι απαραίτητα στοιχεία για την εξωστρέφεια των αρχών και, συνεπώς, οι αρχές πρέπει να παρέχουν συστηματικά την κατάλληλη πληροφόρηση στους οικονομικούς φορείς και κάθε ενδιαφερόμενο μέρος με απώτερο σκοπό την αύξηση της συμμόρφωσης.

Επιπρόσθετα, σημαντικός στόχος για το ΕΓΣ αποτελεί η ενεργή και συστηματική συμμετοχή των αρχών στο **ICSMS**, ώστε να ανταλλάσσουν πληροφορίες για τα μη συμμορφούμενα προϊόντα, όπως αποτελέσματα (εργαστηριακών) ελέγχων, στοιχεία ταυτότητας προϊόντων, οικονομικών φορέων, πληροφορίες για ατυχήματα ή μέτρα συμμόρφωσης.

Για την εναρμόνιση και τη συνεργασία, πρέπει να ενισχυθεί η ενεργή συμμετοχή των αρχών σε όλες τις κοινές δράσεις εποπτείας της αγοράς που συντονίζονται από τον ευρωπαϊκό οργανισμό **PROSAFE**. Επίσης, στο πλαίσιο του συστήματος ταχείας ανταλλαγής πληροφοριών **Safety Gate (Rapex)**, οι αρχές θα δώσουν έμφαση στη διερεύνηση επί της ασφάλειας των επικίνδυνων προϊόντων που έχουν εντοπιστεί στην αγορά των λοιπών κρατών μελών της ΕΕ.

Παράλληλα, αποτελεί δέσμευση η ενεργή συμμετοχή σε **δράσεις αμοιβαίας συνδρομής** για να υπάρξει αποτελεσματική συνεργασία και ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των αρχών. Μάλιστα, όταν ολοκληρωθεί το πλαίσιο εφαρμογής και συμμετοχής σε δράσεις αξιολόγησης από ομότιμους (δηλαδή άλλες αρχές της ΕΕ), οι αρχές θα προσπαθήσουν να ενταχθούν σε αυτό, προκειμένου να βελτιώσουν τη συνοχή των δραστηριοτήτων εποπτείας της αγοράς και να ανταλλάξουν βέλτιστες πρακτικές.

Ως σημεία υποχρεωτικής διέλευσης όλων των προϊόντων που προέρχονται από τρίτες χώρες, τα **τελωνεία** είναι κατάλληλα για την παρεμπόδιση της διοχέτευσης και της ελεύθερης κυκλοφορίας επισφαλών και μη συμμορφούμενων προϊόντων στην αγορά της ΕΕ. Έτσι, και σε εθνικό πλαίσιο ανάγεται σε ζήτημα μείζονος σημασίας η **συνεργασία μεταξύ των τελωνειακών αρχών και των αρχών εποπτείας** της αγοράς. Εδώ θα πρέπει να ληφθεί υπόψη και το θέμα της μελλοντικής υλοποίησης της **Ενιαίας Πύλης (Single Window)** για τα τελωνεία της ΕΕ, γεγονός που οπωσδήποτε θα επιφέρει νέες δυνατότητες και προοπτικές στη διακίνηση των αγαθών.

Αποτελεσματική διαχείριση των πόρων

Σημαντικό βήμα αποτελεί η **εφαρμογή του διαχωρισμού των αρχών σε (α) Αρχές Οργάνωσης Εποπτείας και Συντονισμού και (β) Αρχές Εφαρμογής Εποπτείας και Διαχείρισης** για την περιστολή των επικαλύψεων ή και του κατακερματισμού των αρμοδιοτήτων.

Επίσης, λαμβάνοντας υπόψη περιπτώσεις υπερσυγκέντρωσης αντικειμένων εποπτείας σε κεντρικό επίπεδο, είναι αναγκαία η **εξέταση του ενδεχομένου εκχώρησης αρμοδιοτήτων σε περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο**, αν με αυτόν τον τρόπο εξυπηρετείται αποτελεσματικότερα η προστασία του δημόσιου συμφέροντος

Η **συστηματική συνεργασία μεταξύ της διοικητικής και πολιτικής ιεραρχίας**, ιδίως, στο πλαίσιο της Ομάδας Διαχείρισης Έργου για την εποπτεία (ΟΔΕ του άρθρου 137 του ν. 4512/2018), μπορεί να προωθήσει επιτελικής φύσης ζητήματα για την αποτελεσματικότερη οργάνωση της εποπτείας και διαχείριση των πόρων. Στο πλαίσιο αυτό θα προωθηθούν λύσεις που συνδέονται με θέματα επικαλύψεων αρμοδιοτήτων, την καλή νομοθέτηση και την απλούστευση του κανονιστικού πλαισίου, τη χρηματοδότηση των αρχών, την έλλειψη σε ανθρώπινο δυναμικό, τον συντονισμό στην ανάπτυξη πληροφοριακών συστημάτων

Επίσης, η **υιοθέτηση των διαδικασιών εποπτείας βάσει κινδύνου** (που προβλέπεται από τον Κανονισμό, και εξειδικεύεται σε εθνικό επίπεδο από τον νόμο 4512/2018 περί αναθεώρησης του πλαισίου εποπτείας της αγοράς) θα οδηγήσει σε καλύτερη στόχευση των ελέγχων κατευθύνοντας τους πόρους από προϊόντα χαμηλού κινδύνου σε υψηλού κινδύνου.

Η **συμμετοχή των αρχών στο υπό ανάπτυξη Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Άσκησης Δραστηριοτήτων και Ελέγχων (ΟΠΣ-ΑΔΕ)** θα οδηγήσει σε αποτελεσματικότερη οργάνωση και

λειτουργία των αρχών, αφού αποτελεί μία ολοκληρωμένη πλατφόρμα όλων των διαδικασιών διαχείρισης της εποπτείας. Μάλιστα, το ΟΠΣ-ΑΔΕ είναι σε επικοινωνία με τις διαδικασίες αδειοδότησης και το εκτενές μητρώο οικονομικών δραστηριοτήτων, πλεονέκτημα που αποτελεί σημαντικό κίνητρο για τις αρχές να συμμετάσχουν.

Τέλος, είναι σημαντικό οι αρχές να προσελκύσουν **νέο και εξειδικευμένο προσωπικό ελεγκτών** είτε μέσω του ενιαίου συστήματος κινητικότητας, είτε μέσω προσλήψεων του Ανώτατου Συμβουλίου Επιλογής Προσωπικού (ΑΣΕΠ). Η ΟΔΕ μπορεί να υποστηρίξει αποτελεσματικά τη λήψη σχετικών αποφάσεων.

Διαφάνεια στις διαδικασίες εποπτείας

Σύμφωνα με τον Κανονισμό, οι αρχές πρέπει να καθιερώσουν συστηματικές προσεγγίσεις, ώστε να διασφαλίζουν διαφάνεια στην εποπτεία της αγοράς. Οπότε είναι απαραίτητη η **θέσπιση των ενιαίων αρχών και διαδικασιών εποπτείας του εθνικού πλαισίου (νόμου 4512/2018)** για την εισαγωγή κοινών μεθόδων και εργαλείων για την άσκηση εποπτείας. Στόχο αποτελεί η υιοθέτηση σαφών διαδικασιών βάσει του νέου θεσμικού πλαισίου από όλες τις αρχές, καθώς και η δημοσίευση τους στην ιστοσελίδα κάθε αρχής.

Επιπλέον, **η ενημέρωση και η επικοινωνία με τα ενδιαφερόμενα μέρη** αποτελεί ουσιώδες στοιχείο για τη διαφάνεια στην εποπτεία της αγοράς. Ως εκ τούτου, οι αρχές πρέπει να διασφαλίζουν διαθεσιμότητα και πρόσβαση σε πληροφορίες αναφορικά με επισφαλή ή επικίνδυνα προϊόντα. Το κοινό πρέπει να είναι ενήμερο σχετικά με την ύπαρξη, τις αρμοδιότητες και την ταυτότητα των εθνικών αρχών εποπτείας της αγοράς, καθώς και τον τρόπο επικοινωνίας με αυτές. Επίσης, τα εθνικά προγράμματα εποπτείας της αγοράς και οι διενεργούμενες επανεξετάσεις των δραστηριοτήτων πρέπει να διατίθενται στο κοινό με κάθε πρόσφορο μέσο. Θεμελιώδης στόχος για τις αρχές αποτελεί η διασφάλιση της διαφάνειας, της πληροφόρησης και της δημοσιότητας του συστήματος εποπτείας, και η πληροφόρηση για απαιτήσεις του νόμου, διαδικασίες συμμόρφωσης, κατευθυντήριες οδηγίες, Φύλλα Ελέγχου, κ.λπ. στα ενδιαφερόμενα μέρη.

Η έκδοση κανόνων δεοντολογίας σχετικά με την τεκμηριωμένη ανάλυση των μη συμμορφώσεων των προϊόντων στην τεχνική έκθεση που παραδίδεται στους ενδιαφερόμενους οικονομικούς φορείς αποτελεί επίσης σημαντικό στόχο.

Όραμα, αποστολή, αξίες

Το Όραμα, η Αποστολή και οι Αξίες αποτελούν βασικά στοιχεία της εθνικής στρατηγικής που διέπουν τις καθημερινές λειτουργίες και τις ενέργειες εποπτείας των αρχών και των δημόσιων λειτουργιών δημιουργώντας κοινή αντίληψη και κουλτούρα.

Το όραμα αποτελεί τον υψηλό στόχο της προστασίας του δημόσιου συμφέροντος γενικά, καθώς και των βασικών αγαθών που συνδέονται με την υγεία, την ασφάλεια και την προστασία του περιβάλλοντος. Αυτό επιτυγχάνεται μέσω του περιορισμού των κινδύνων που ελλοχεύουν από τη διακίνηση μη συμμορφούμενων προϊόντων, με στόχο την επίτευξη του υψηλότερου δυνατού επιπέδου ασφάλειας στην αγορά, τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο.

Η αποστολή των Αρχών είναι η άσκηση της εποπτείας με ανεξαρτησία, αμεροληψία και χωρίς προκαταλήψεις, για την προστασία του δημόσιου συμφέροντος, την ανάπτυξη και την ανταγωνιστικότητα. Η επίτευξη υψηλού επιπέδου ασφάλειας από έγκομες ενέργειες και η συμμόρφωση στην αγορά προϊόντων, για την αντιμετώπιση των προκλήσεων των μεταβαλλόμενων αγορών και των νέων τεχνολογιών, σε συνδυασμό με τη βέλτιστη χρήση των διαθέσιμων πόρων.

Οι αξίες των Αρχών επιτυγχάνονται με στοιχεία που εμφορούνται από τον επαγγελματισμό, την ανεξαρτησία, την αμεροληψία, την συνεργασία, την εξωστρέφεια, την αποδοτικότητα, την αποτελεσματικότητα, την γνώση, την συνεχή βελτίωση, την υπεράσπιση του δημόσιου συμφέροντος, την αειφόρο ανάπτυξη για την ευημερία του ανθρώπου.